

VOORTPLANTING VAN *HETERODON NASICUS GLOYDI*

Door: Chris Mattison, 138 Dalewood Road, Beauchief, Sheffield S8 0EF, Groot-Brittannië.

Inhoud: Inleiding - Voortplanting - Voortplantingsgegevens - Het grootbrengen van de jongen - Conclusies - Dankwoord.

* * *

INLEIDING

Heterodon nasicus komt in drie afzonderlijke ondersoorten voor:

- *Heterodon nasicus nasicus*
- *Heterodon nasicus gloydi*
- *Heterodon nasicus kennylyi*

Hiervan is *Heterodon nasicus nasicus* de vorm die het meest in gevangenschap gehouden en gekweekt wordt, terwijl de mexicaanse ondersoort het minst aangetroffen wordt.

In 1987 werd een paartje *Heterodon nasicus gloydy* gekocht van een privé verzamelaar in Texas. De slangen waren meer dan een jaar in zijn collectie toen ze werden gekocht en er werd verondersteld dat ze oorspronkelijk uit gebied van San Antonio kwamen.

Ieder dier was in een doorzichtige, plastic doos gehuisvest, ongeveer 32x32x15 cm (Stewart Plastics), voorzien van ventilatieroosters aan de zijkanten en de deksel. Het substraat dat gebruikt werd waren stofvrije houtkrullen; een plastic waterbakje vormde de enige aankleding.

De dozen werden zodanig op een schap geplaatst dat ongeveer één derde van de bodem in contact stond met een Ultra-Therm warmtemat, zodat een temperatuur verschil werd verkregen. De dieren aten vanaf het begin goed, hoewel de eetlust van het mannetje minder was dan die van het vrouwtje. Dode en levende muizen werden met evenveel enthousiasme gegrepen.

VOORTPLANTING

Beide slangen werden gedurende de winter van 1987/88 afgekoeld door alle verwarming weg te nemen van midden oktober tot eind februari. Er werden geen temperatuur registraties in die periode genomen maar de temperatuur daalde tot ongeveer 10-12°C tijdens de koudste nachten.

Na de afkoelingsperiode werd de verwarming teruggebracht zoals voorheen en de slangen begonnen bijna onmiddellijk te eten. Ze werden half maart bij elkaar gezet en op 31 maart werden paringen waargenomen.

De vervelling vlak voor het leggen van de eieren gebeurde op 22 april en op 1 mei werden negen eieren gelegd. Op 11 mei 1988 werden de slangen voor de tweede keer bij elkaar gebracht en er vond onmiddellijk een paring plaats. De vervelling voor het leggen van de eieren was op 26 mei en het tweede legsel van elf eieren werd op 2 juni gelegd. De broedtemperatuur was constant 28°C en alle eieren begonnen na een periode van 55 dagen (1e legsel) en 54 dagen (2e legsel) uit te komen.

Eenzelfde patroon werd aangehouden gedurende de jaren 1989, 1990 en 1991, hoewel de data enigszins varieerden. Een overzicht van alle kweekgegevens wordt in tabel 1 gegeven.

VOORTPLANTINGSGEGEVENS

Vrouwje 1

	Paring	Laatste vervelling	Eieren leggen	Aantal	Datum uitkomen	Aantal	Geslacht
1988	31/3	22/4	1/5	9	25/6	9	-
	11/5	26/5	2/6	11	25/7	11	-
1989	-	19/3	27/3	9	24/5	9	3♂, 6♀
	10/4	30/4	7/5	11	1/7	11	8♂, 3♀
1990	2/3	22/4	29/4	14	24/6	13	-
	17/5	1/6	5/6	16	14/7	14	-
1991	-	20/4	26/4	15	25/6	11	-
	-	24/5	31/5	13	26/6	13	-

Totaal van acht legsels: **98** (gem. 12,25) **91** (gem. 11,37)

Vrouwje 2 (geboren 25 juli 1988)

	Paring	Laatste vervelling	Eieren leggen	Aantal	Datum uitkomen	Aantal	Geslacht
1990	12/3	24/4	2/5	9	28/6	6	4♂, 2♀
	28/5	4/6	15/6	6*	-	-	-
1991	-	5/5	12/5	10	11/7	10	-
	-	7/6	13/6	7	11/8	5	-

Totaal van vier legsels: **35** (gem. 8,75) **21** (gem. 7,0**)

* eieren in waterbak gelegd; mislukt

** exclusief een mislukt legsel

Percentage geslaagde geboorten:

- vrouwje 1, 92,86%
- vrouwje 2, 80,77%
- vrouwjes 1 + 2, 90,32%

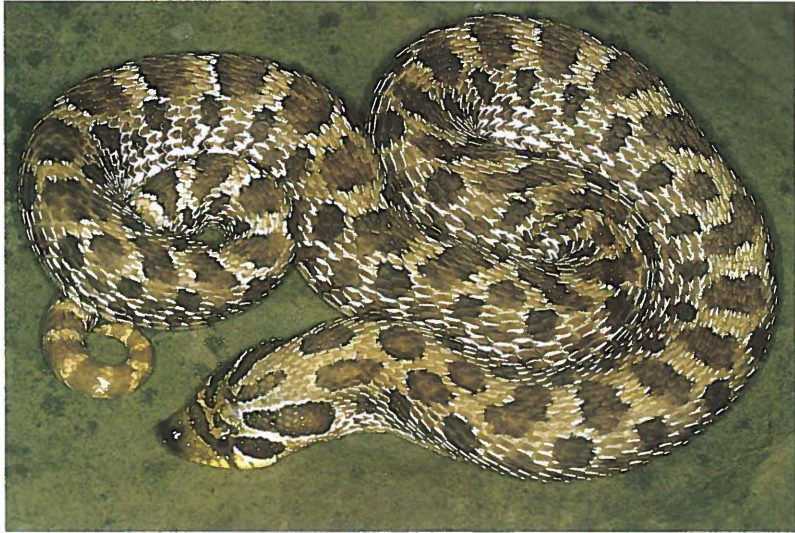

Foto 1: *Heterodon nasicus gloydi*, Texas. Foto C. Mattison.

Foto 2: *Heterodon nasicus gloydi*, hatchling.
Foto C. Mattison.

HET GROOTBRENGEN VAN DE JONGEN

Pas uitgekomen *Heterodon* jongen zijn wat ongewoon vergeleken met andere colubriden, omdat ze bijna onmiddellijk na het uitkomen vervellen, gewoonlijk terwijl ze nog in de broedmachine zitten. Zodra ze van elkaar gescheiden zijn kan voedsel aangeboden worden, maar het eetgedrag is hoogst variabel. Sommige individuen accepteren meteen pasgeboren muisjes en eten vanaf die tijd min of meer regelmatig. Andere eten bij de eerste poging en weigeren dan tot wel drie maanden voedsel voor ze weer gaan eten, terwijl andere vanaf het begin al voedsel weigeren en niet eerder dan de volgende lente uit zichzelf eten. Verder, terwijl sommige alleen levende muizen aannemen, geven de meeste de voorkeur aan dode muizen. Sommige lijken dolt te zijn op muizen die al beginnen te vergaan! Pasgeborenen die koppig voedsel blijven weigeren kunnen vaak tot eten gebracht worden door een dood, pasgeboren muisje met een kikker in te wrijven, ofwel door de muis direct over de huid van de kikker te wrijven of door het slechts in water te dopen waarin een kikker een paar dagen heeft gezeten.

Dieren die goed eten, groeien snel. Een vrouwtje afkomstig van het tweede legsel werd zelf gehouden en grootgebracht. In het tweede jaar was ze geslachtsrijp en ze paarde in 1990 en nogmaals in 1991 met haar vader. Deze slang was haar moeder binnen twaalf maanden na het uitkomen in lengte voorbij gegroeid.

Mannetjes eten in het begin vaak goed maar worden kieskeurig naarmate ze volwassen worden. Beide sexen zijn in staat zich voort te planten terwijl ze nog verrassend klein zijn, zeker minder dan 30 cm lang in het geval van mannetjes en iets meer in het geval van vrouwtjes.

CONCLUSIES

Heterodon nasicus gloydi is een goede slang en een plezier om in gevangenschap te houden. Hij vraagt zeer weinig ruimte en geen speciale voorzieningen. Hij plant zich in gevangenschap makkelijk voort en de weinige problemen wat betreft het eten van de jongen zijn gewoonlijk met wat geduld op te lossen.

De groep zoals boven beschreven, samen met een jong, ongerelateerd mannetje, is nu verkocht aan een andere liefhebber.

DANKWOORD

Mijn dank aan Bill Montgomery die het oorspronkelijke paar leverde.